

Stadsmiljönämndens samlade riskbild samt interna kontrollplan för 2023

Inledning

Utgångspunkter för riskhantering

Stadens riktlinje, *Riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll* (KF, 2022-02-04), anger nämndens ansvar i det arbete som ska ske inom ramen för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Riskhantering ska vara en integrerad del i nämndens styrning och vara en del i beslutsfattandet vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Nämnden ska säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten.

I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas i en samlad riskbild för nämndens verksamhetsområde. Den samlade riskbilden ska beskriva åtgärder som redan har införts för att minska risker och nya åtgärder som behöver vidtas. Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden/processer som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att redan utförda åtgärder har fått avsedd effekt.

Risken för förekomst av oegentligheter ska alltid vara en del av nämndens riskhantering. Stadsmiljöförvaltningen har identifierat riskområden avseende oegentligheter och tagit fram en egenkontrollplan. Resultatet av uppföljning och kontroller kommer redovisas till nämnden i samband med årsrapporten.

Definitioner

En risk kan definieras som en osäkerhetseffekt på mål och uttrycks ofta i termer av en kombination av en händelses sannolikhet och konsekvens. I kommunal verksamhet kan en konsekvens innebära att de ekonomiska målen eller verksamhetens mål inte uppnås eller att uppdraget inte kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

Samlad riskbild är förvaltningens förteckning över riskområden där både åtgärder och intern kontroll finns listade.

Intern kontrollplan är en plan över de områden, processer eller rutiner som särskilt ska testas och granskas under kommande år.

Beslut

Nämnden ska fatta beslut om den samlade riskbilden och intern kontrollplan senast i februari månad.

Samlad riskbild 2023 för stadsmiljönämnden

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Styra, koordinera och ge förutsättningar	 Risk att stadsmiljöförvaltningen inte har rätt och tillräcklig kompetens och resurser för sitt uppdrag (kompetensförsörjning)	Konkurrensen om samhällsbyggnadskompetensen i regionen är fortsatt hög. Det finns flera personalkategorier som är svårrekryterade, både erfarna projektledare och specialister. Omorganisationer innebär generellt en ökad risk för högre personalomsättning. Konsekvensen kan vara: Hög personalomsättning innebär att mycket resurser går åt till att rekrytera och introducera nya medarbetare samtidigt som arbetsbelastningen ökar på befintliga medarbetare. Ytterst innebär det att stadsmiljöförvaltningen inte kan utföra sitt uppdrag.	Kompetensförsörjningsplan uppdaterades för trafikkontoret under 2022.	Ta fram kompetensförsörjningsplan för stadsmiljöförvaltningen Ta fram åtgärdsplan för kompetensförsörjningen
	 Risk för otydlig styrmiljö vid uppstart av ny förvaltning	Arbetet med styrmiljön kommer inte vara helt klar utan behöver fortgå under 2023. Styrmiljön inkluderar både struktur och kultur. Exempel på risker är; Otydliga roller och ansvar, olika arbetssätt och otillräckliga processer, gränssnittsproblematik, felaktig tillämpning av delegationer, felaktiga behörigheter, olika styrande dokument, olika eller otydliga förhållningssätt. Konsekvensen kan vara: Omorganisationens syfte implementeras inte, ineffektivitet, frustration och stress hos medarbetare och chefer. Stadsmiljöförvaltningens förmåga att leverera på sitt uppdrag begränsas.	Delegationsordning, organisationsbeskrivning, behörighetsstyrning, förhållningssätt och styrprinciper från NOS projektet som ska implementeras.	Ta fram handlingsplan för identifierade otydligheter i styrningen i nära dialog med verksamheten Utbildning till verksamheten gällande delegation med mera Ta fram struktur/metodik samt handlingsplan för en gemensam kultur

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Styra koordinera och ge förutsättningar	 Risk för otillräcklig strategisk styrning digitalisering och IT	Stadens nya riktlinje avseende digitalisering och IT ställer krav på att nämnden ska planera organisationens digitala utveckling. Systemmiljön som stadsmiljöförvaltningen tar över upplevs som otillfredsställande, ålderdomlig och fragmenterad. Tillgång till data är en förutsättning för att driva digitalisering utifrån interna och externa krav. Konsekvensen kan vara: Utan ändamålsenliga systemstöd, exempelvis vad gäller anläggningsdata och planeringsstöd, är det svårt att bedriva ett effektivt förbättringsarbete och driva digitalisering. Det är också risk för dyra investeringar när äldre system måste uppgraderas och att tekniken inte längre underhålls.	Trafikkontorets plan för IT och digitalisering (IT-strategi) Trafikkontorets anvisning för systemförvaltning	Implementera förstärkt IT-organisation Ta fram plan och strategier för IT och digitalisering Implementera systemförvaltningsmodell (PM3) för att säkerställa organisation och styrning Etablera process för prioritering av IT- och digitaliseringsportfölj
	 Risk för otillräcklig strategisk styrning miljö- och klimatprogrammet	I Göteborg står vägtrafiken för det enskilt största bidraget till höga halter av luftföroreningar på platser där människor bor och vistas. Målen i miljö- och klimatprogrammet behöver integreras i den övergripande och långsiktiga styrningen av stadsutvecklingen och befintlig stad. Åtgärder behövs nu om vi ska ha en chans att nå målen. Det finns stora målkonflikter mellan tillväxt och klimat kontra miljö som behöver adresseras. Konsekvensen kan vara: Målkonflikter mellan tillväxt och miljö/klimat synliggörs inte. Stadsmiljöförvaltningens bidrag till måluppfyllelse inom miljö- och klimatprogrammet blir otillräckligt.	Tidigare arbete inom trafikkontoret samt park- och naturförvaltningen. <i>I budgeten får stadsmiljönämnden i uppdrag att stärka strategiarbetet inom Göteborgs Stads miljö och klimatprogram. Vidare lyfts att trafikstrategin ska ligga i linje med miljö- och klimatprogrammet.</i>	Sammanställ stadsmiljöförvaltningens miljöpåverkan Implementera stadens miljöledningssystem
	 Risk för brist på leverantörer	Stadsmiljöförvaltningen har utmaningar med brist på leverantörer som beror på både externa och interna faktorer. Brist på förare till serviceresor och en överhettad bygg- och anläggningsmarknad är exempel på externa faktorer. Internt lyfts brist på ramavtal, krav i upphandlingar som gör att förvaltningen får få anbud, bristande styrning vad gäller inköp och direktupphandlingar samt otillräckligt strategiskt arbete. Konsekvensen kan vara: Stadsmiljöförvaltningen är beroende av externa leverantörer för att kunna leverera på sitt uppdrag. Brist på upphandlade leverantörer kan leda till förseningar av leveranser, otillåten direktupphandling och ökade kostnader.	Trafikkontorets anvisning för upphandling och inköp förtydligar roller och ansvar. Det finns en funktion med specialister inom upphandling och juridik som stöd till verksamheten.	Strategi avseende väsentliga inköp Ta fram arbetssätt för stadsmiljöförvaltningens upphandlingsplan Förtydliga inköpsstyrningen inom stadsmiljöförvaltningen Ta fram indikatorer för att följa utvecklingen

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Styra, koordinera och ge förutsättningar	 Risk för bristande måloppfyllelse i intentionen med ny organisation stadsmiljö	Förändringen ska bidra till ökad effektivitet och transparens i arbetet med stadsutveckling för boende, besökare och näringsliv. Det finns en risk att det kommer ta längre tid att nå effekterna av omorganisationen än vad politiken och övriga intressenter förväntar sig. Det behöver definieras kriterier för att mäta effektivitet och transparens inom stadsmiljöförvaltningens verksamhet. Konsekvensen kan vara: Förändringsarbete och omorganisation med otillräcklig styrning och uppföljning kan leda till omotiverade medarbetare, högre personalomsättning och att kraften i organisationen inte tas tillvara. Vidare kan otillräcklig kommunikation till externa intressenter skada förtroendet för stadsmiljöförvaltningen.	De fyra förvaltningarna har fastställt gemensamt fokus för en sammanhållen stadsutveckling som inkluderar kultur, principer och förhållningssätt.	Ta fram definition av effektivitet och transparens för stadsmiljöförvaltningen Inventera och ta del av tidigare mätningar Ta fram delmål, handlingsplan och indikatorer för uppföljning
Stödprocesser	 Risk för bristande implementering av ny ekonomimodell	Den köp och sälj modell som funnit tidigare mellan trafikkontoret och park- och naturförvaltningen ersätts med en ny ekonomimodell. Det innebär en ökad risk för otillräcklig ekonomisk styrning under implementeringen. Konsekvensen kan vara: Otydlig ekonomistyrning vilket kan resultera i större budgetavvikelser och bristande kostnadseffektivitet.	Uppföljning i samband med bokslut och prognos.	Fördjupad analys av utfall mot budget vid uppstart av stadsmiljöförvaltningen
	 Risk för allvarlig cyberattack	Säkerhetsläget i allmänhet och en märkbar ökning av cyberattacker i Sverige och vår omvärld innebär att denna risk ökar i sannolikhet. Områden som är centrala i det förebyggande arbetet är behörighetsstyrning, inloggningsrutiner, nivå på övervakning samt rutiner för incidentrapportering. Informationssäkerhetsarbetet är en mycket väsentlig del i det förebyggande arbetet. Konsekvensen kan vara: Längre avbrott i den samhällsviktiga verksamheten. Spridning av skyddsvärd information och förtroendeskada.	Övervakning Behörighetsstyrning Incidentrapportering Informationssäkerhetsarbetet	Stärk kontroll av behörigheter och inloggningsrutiner Se över nivå på övervakning Ta fram kontinuitetsplaner IT för samhällsviktig verksamhet Ta fram rutiner för incidentrapportering

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Stödprocesser	 Risk för bristande kontinuitets-hantering samhällsviktig verksamhet	Under 2022 har fokus på säkerhet och beredskap ökat markant mot bakgrund av utvecklingen i vår omvärld. Under 2022 har arbetet med höjd beredskap identifierat vilken verksamhet som är mest prioriterad. Det fortsatta arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen kommer ytterligare tydliggöra behov av att stärka kontinuitetshanteringen. Det är väsentligt att identifierade åtgärder genomförs och följs upp samt integreras i den ordinarie uppföljningen. Konsekvensen kan vara: Otillräckligt arbete med kontinuitetshantering samhällsviktig verksamhet kan få väsentliga konsekvenser för medborgare, näringsliv och besökare i staden.	Kartläggning pågår genom risk- och sårbarhetsanalysen.	Ta fram handlingsplan utifrån genomförd risk- och sårbarhetsanalys Genomföra handlingsplan 2023 för kontinuitetshantering samhällsviktig verksamhet
Planera för utveckling av befintlig stad	 Risk för att klimatanpassningar i stadsutvecklingen inte möter den snabba klimätförändringen	Risk att effekter av klimatpåverkan kommer snabbare än stadsmiljöförvaltningen hinner anpassa och genomföra justeringar och utbyggnad av stadens infrastruktur, vilket kan påverka stadens infrastruktur. Klimatförändringar som medför skyfall, storm och hetta påverkar staden idag och vi ligger inte i fas med att möta detta i genomförande och planering. Konsekvensen kan vara: Stadens infrastruktur utsätts för större påfrestningar på grund av klimatförändringar vilket kan påverka framkomlighet och stadsmiljön negativt. Omfattande kostnader för att återställa anläggningar som skadas.	Bidra i planeringen av högvattenskydd Bidra i hanteringen av skyfall Beakta krav utifrån skyfallshantering vid ny- och reinvesteringar <i>I budgeten får stadsmiljönämnden i uppdrag att påskynda genomförande av åtgärder enligt handlingsplanen för klimatanpassning.</i>	Förtydliga stadsmiljöförvaltningens ansvar för klimatanpassnings-åtgärder och behov av samverkan Integrera handlingsplanen för klimatanpassning i den långsiktiga planeringen

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Förvalta stadens mark och anläggningar	 Risk för eftersläpande underhåll	Trafikkontoret har bedrivit ett arbete med att ta fram långsiktiga strategier för verksamhetens samtliga verksamhetsområden i syfte att optimera förvaltningen och identifiera befintlig underhållsskuld. Arbetet syftar också till att vara ett underlag inför budgetprocessen kopplat till medelsförvaltning och behov av personella resurser. Stadsmiljöförvaltningen inkluderar även anläggningar från fastighetskontoret och park- och naturförvaltningen där man inte kommit lika långt i underhållsplaneringen (exempelvis kajer och broar). Det finns därmed en osäkerhet avseende underhållsbehov och finansiering. Konsekvensen kan vara: Att förvaltningens anläggningar tappar kapitalvärde och att vi inte kan garantera avsedd funktion över tid. Effekten blir sämre upplevelse och framkomlighet, samt ett ineffektivt förvaltande med högre kostnader och sämre planerbarhet där vi ytterst nödgas reinvestera i ny anläggning betydligt tidigare än den beräknade livslängden.	Trafikkontoret har tagit fram strategier och planer för sina anläggningar.	Inventera och inspektera anläggningar från park- och naturförvaltningen och fastighetskontoret Omarbeta underhållsplaner och strategier Tydliggör överlämning till förvaltning och synkronisering med planerade nyinvesteringar
Tillhandahålla trygga och attraktiva offentliga rum	 Risk för ineffektiv hantering av synpunkter från kund	Det saknas struktur för att analysera, värdera och hantera önskemål från dem vi är till för. Det saknas vidare styrning, resurser och kompetens att arbeta med planerad dialog gentemot invånare. Konsekvensen kan vara: Missar väsentlig styrinformation från de vi är till för. Bristande förtroende.	Park- och naturförvaltningen har bedrivit ett förbättringsarbete inom detta område. I ny organisation förtydligas vikten av kundperspektivet och en enhet inom avdelningen Utveckling och styrning har fått ett uppdrag att strategiskt ansvara för att samordna och utveckla förvaltningens gemensamma kundarbete. <i>I budgeten lyfts vikten av en välfungerande synpunktshantering och medborgardialog inom stadsmiljöförvaltningen.</i>	Ta fram process och arbetssätt för strukturerad synpunktshantering Ett nära samarbete i förvaltningen för att skapa en proaktiv kommunikation och dialog med våra målgrupper, där det är möjligt

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Tillhandahålla rese- och transportmöjligheter	 Risk för att stadsmiljöförvaltningen inte klarar av att tillgodose transportbehovet för boende, besökare och verksamma i Göteborg pga. den omfattande stadsutvecklingen	Den omfattande stadsutvecklingen innebär att staden, när den förtätas och är under byggtid, blir mindre robust vilket innebär stor påverkan på framkomlighet och mobilitet. Det är svårt att se helheten och synkning mellan projekt hos olika aktörer i staden, takta med förvaltningsprocessen, ökade skador med mera. Konsekvensen kan vara: Stora restidförsämringar och risk för stora störningar i trafikflöden för boende, besökande och näringslivets transporter i Göteborg. Staden upplevs som mindre attraktiv att och bo, besöka och verka i. Omfattningen på stadsutvecklingen riskerar också att påverka kvaliteten på grund av att de personella resurserna är begränsade.	Exempel på insatser: Kommunikationsinsatser i de större projekten Påverkanskampanjer avseende resvanor Trafikanalys av flöden KomFram samverkan	Säkerställa rätt samverkan i rätt tid enligt ÖMP (överlämnande mellan projekt) och ändamålsenliga processer Säkerställa att säkerhetsordningen för spårvägsbana beaktas och integreras i processer och samverkan Beteendepåverkan och mobility management för att påverka resebeteenden
Oegentlighet	 Risk för brister i myndighetsutövningen	Risk att myndighetsbeslut och tillstånd beviljas på felaktig grund och att stadsmiljöförvaltningen inte följer de lagkrav som finns. Ökad risk i ny organisation när uppgifter ska lämnas över och delvis hanteras av ny personal. Konsekvensen kan vara: Kan få konsekvenser för enskilda individer och näringsidkare genom bristande rättssäkerhet. Påverkar förtroendet för stadsmiljöförvaltningen samt att lagar och regler inte efterlevs.	Ska kartläggas. Avseende marköverlåtelser och TA-planer genomfördes ett förbättringsarbete under 2022.	Översyn av intern styrning och kontroll för färdtjänstillstånd, parkeringstillstånd och övervakning samt ledningslägen

Riskområden	Risker	Risk- och konsekvensbeskrivning	Riskreducerande åtgärder på plats	Nya åtgärder
Oegentlighet	 Risk för kränkningar, hot och våld inklusive otillåten påverkan	Risk att medarbetare upplever otillåten påverkan från starka grupperingar i samhället, enskilda medborgare och politiker vilket kan resultera i kränkningar, hot och våld. Arbetet med att motverka otillåten påverkan bör ske inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Konsekvensen kan vara: Beslut påverkas för att tillmötesgå den som utövar otillåten påverkan vilket kan leda till en ökad rättsosäkerhet och felaktig hantering av beslut. Otrygg arbetsmiljö för anställda samt hot och våld mot tjänsteman. Vidare kan hot och våld leda till frustration och konflikter, ta fokus från arbetsuppgiften, leda till sjukskrivning och ökad ohälsa samt minskad upplevd trygghet och attraktivitet i stadsmiljön.	Trafikkontorets handbok för personsäkerhet. Trafikkontorets handbok vid trakasserier och kränkande särbehandling. APT material otillåten påverkan och oegentligheter.	Fördjupad riskanalys avseende kränkningar, hot och våld samt otillåten påverkan För utvalda enheter genomför utbildning, riskanalys samt ta fram handlingsplan Kommunikationsinsats om vikten av att rapportera incidenter
	 Risk för oegentligheter	Stadsmiljöförvaltningen är en stor beställare och genomför en stor mängd projekt. Andra riskområden avseende oegentligheter är myndighetsutövning, den omfattande egenregiverksamheten samt relaterade områden som bisysslor och jäv. Konsekvensen kan vara: Förtroendeskada för stadsmiljöförvaltningen. Beteenden som allvarligt påverkar kulturen negativt.	Trafikkontorets anvisning mot oegentligheter. Vid anställning omhändertas frågan om bisyssla och frågan om bisyssla uppdateras årligen i samband med medarbetarsamtal. Jäv bevakas i samband med rekrytering och upphandling.	Implementera egenkontrollplanen för identifierade riskområden

Intern kontrollplan 2023 för stadsmiljönämnden

Riskområden	Risker	Kontrollaktiviteter (Intern kontrollplan)	Avstämnings- och slutdatum
Styra, koordinera och ge förutsättningar	 Risk att stadsmiljöförvaltningen inte har rätt och tillräcklig kompetens och resurser för sitt uppdrag (kompetensförsörjning) Riskbeskrivning Konkurrensen om samhällsbyggnadskompetensen i regionen är fortsatt hög. Det finns flera personalkategorier som är svår rekryterade, både erfarna projektledare och specialister. Omorganisationer innebär generellt en ökad risk för högre personalomsättning. Konsekvensbeskrivning Hög personalomsättning innebär att mycket resurser går åt till att rekrytera och introducera nya medarbetare samtidigt som arbetsbelastningen ökar på befintliga medarbetare. Ytterst innebär det att stadsmiljöförvaltningen inte kan utföra sitt uppdrag. Riskreducerande åtgärder på plats Kompetensförsörjningsplan uppdaterades för trafikkontoret under 2022.	Kontrollmetod <i>Följ upp utfall av rekryteringsärenden.</i> <i>Sammanställ utfall utifrån framtagna kriterier.</i> Kontrollmetod <i>Följ upp personalomsättning och resultat från avslutningssamtal.</i>	Avstämningsdatum 2022-08-31 2022-11-30
Stödprocesser	 Risk för allvarlig cyberattacker Riskbeskrivning Säkerhetsläget i allmänhet och en märkbar ökning av cyberattacker i Sverige och vår omvärld innebär att denna risk ökar i sannolikhet. Områden som är centrala i det förebyggande arbetet är behörighetsstyrning, inloggningsrutiner, nivå på övervakning samt rutiner för incidentrapportering. Informationssäkerhetsarbetet är en mycket väsentlig del i det förebyggande arbetet. Konsekvensbeskrivning Längre avbrott i den samhällsviktiga verksamheten. Spridning av skyddsvärd information och förtroendeskada. Riskreducerande åtgärder på plats <i>Övervakning, behörighetsstyrning, incidentrapportering samt informationssäkerhetsarbetet.</i>	Kontrollmetod <i>Kontroll av behörighetsrutin IT-system.</i> <i>Genomför en utvärdering av rutin för behörighetskontroller. Genomför stickprov av fem system samt hantering av höga behörigheter.</i>	Avstämningsdatum 2022-11-30

Riskområden	Risker	Kontrollaktiviteter (Intern kontrollplan)	Avstämnings- och slutdatum
Förvalta stadens mark och anläggningar	 Risk för eftersläpande underhåll Riskbeskrivning Trafikkontoret har bedrivit ett arbete med att ta fram långsiktiga strategier för verksamhetens samtliga verksamhetsområden i syfte att optimera förvaltningen och identifiera befintlig underhållsskuld. Arbetet syftar också till att vara ett underlag inför budgetprocessen kopplat till medelsförvaltning och behov av personella resurser. Stadsmiljöförvaltningen inkluderar även anläggningar från fastighetskontoret och park- och naturförvaltningen där man inte kommit lika långt i underhållsplaneringen (exempelvis kajer och broar). Det finns därmed en osäkerhet avseende underhållsbehov och finansiering. Konsekvensbeskrivning Att förvaltningens anläggningar tappar kapitalvärde och att vi inte kan garantera avsedd funktion över tid. Effekten blir sämre upplevelse och framkomlighet, samt ett ineffektivt förvaltande med högre kostnader och sämre planerbarhet där vi ytterst nödgas reinvestera i ny anläggning betydligt tidigare än den beräknade livslängden. Riskreducerande åtgärder på plats Trafikkontoret har tagit fram strategier och planer för sina anläggningar.	Kontrollmetod <i>Uppföljning av anläggningar från park- och naturförvaltningen och fastighetskontoret.</i> <i>Följ upp inventering och att anläggningarna är registrerade i anläggningssystemet Batman.</i> <i>Följ upp att besiktning genomförs av anläggningarna.</i>	Avstämningsdatum 2022-11-30
Oegentlighet	 Risk för brister i myndighetsutövningen Riskbeskrivning Risk att myndighetsbeslut och tillstånd beviljas på felaktig grund och att stadsmiljöförvaltningen inte följer de lagkrav som finns. Ökad risk i ny organisation när uppgifter ska lämnas över och delvis hanteras av ny personal. Konsekvensbeskrivning Kan få konsekvenser för enskilda individer och näringsidkare genom bristande rättssäkerhet. Påverkar förtroendet för stadsmiljöförvaltningen samt att lagar och regler inte efterlevs. Riskreducerande åtgärder på plats Ska kartläggas. Avseende marköverlåtelse och TA-planer genomfördes ett förbättringsarbete under 2022.	Kontrollmetod <i>Uppföljning av markupplåtelser och TA-planer.</i> <i>Ta del av process och arbetssätt för markupplåtelser och TA-planer samt identifiera risker och kontroller på plats. Genomför 5 stickprov av vardera typ av myndighetsbeslut för att utvärdera följsamhet.</i>	Avstämningsdatum 2022-08-31